

الگوی روابط ساختاری اخلاق رابطه‌ای، حل مسئله‌ی اجتماعی و صمیمیت زناشویی

گل‌نما مرادی^۱، کیوان کاکابرایی^{۲*}، کریم افشاری‌نیا^۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۰/۲۷ صص: ۱۶۲-۱۴۷ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۳/۲۶

چکیده

صمیمیت زمینه‌بنیادی را در جهت رضایت و نارضایت فرد از زندگی موجب می‌شود و می‌تواند تعهد و سازگاری زوجین را افزایش دهد. هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه بین اخلاق رابطه‌ای با صمیمیت زناشویی با نقش میانجی مهارت حل مسئله اجتماعی در زنان متأهل شاغل بود. پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی از نوع همبستگی به روش معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمام زنان شاغل در آموزش و پرورش شهرستان جوانرود به تعداد ۴۵۰ نفر بود. با توجه به جدول مورگان و با استفاده از روش تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای، ۲۵۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند و به پرسشنامه‌ی اخلاق رابطه‌ای، پرسشنامه‌ی مهارت حل مسئله اجتماعی و پرسشنامه‌ی صمیمیت زناشویی پاسخ دادند. برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار spss و lisrel استفاده شد. نتایج نشان داد اخلاق رابطه‌ای و مهارت حل مسئله اجتماعی بر صمیمیت زناشویی اثر مستقیم دارند، همچنین اخلاق رابطه‌ای بر مهارت حل مسئله اجتماعی اثر مستقیم دارد و اخلاق رابطه‌ای از طریق مهارت حل مسئله اجتماعی بر صمیمیت زناشویی اثر غیر مستقیم دارد و مدل فرضی پژوهش نیز برازش مناسبی نشان داد. بنابراین می‌توان گفت که اخلاق رابطه‌ای و مهارت حل مسئله اجتماعی از متغیرهای مهم و مرتبط با صمیمیت زناشویی هستند.

واژه‌های کلیدی: اخلاق رابطه‌ای، صمیمیت زناشویی، حل مسئله اجتماعی، زنان

^۱ دانشجوی دکتری، گروه روانشناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.

^۲ دانشیار، گروه روانشناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران

^۳ استادیار، گروه روانشناسی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران

* نویسنده مسؤل مقاله: kakaberaei2020@gmail.com

مقدمه

زنان رکن اصلی خانواده را تشکیل می‌دهند و سلامت جسم و روان آن‌ها بر سلامت خانواده و تربیت فرزندان‌شان اثر مستقیمی دارد که خود تابعی از میزان صمیمیت زناشویی آنها می‌باشد (قربانی، گلچین، ۱۳۹۶). بررسی‌ها نشان می‌دهد که صمیمیت یک عامل بین شخصی است که بر رضایت زناشویی زوجین اثر مثبتی دارد (Adl, Shafieabadi, Pirani, 2016). در واقع صمیمیت زمینه‌بنیادی را در جهت رضایت و نارضایت فرد از زندگی موجب می‌شود، زیرا که می‌تواند تعهد زوجین را استحکام و به طور مثبتی با سعادت و سازگاری زناشویی همراه است (Papageorgio, Wells, 2004). صمیمیت را می‌توان به صورت ترکیبی از دوست داشتن و عاطفه، آشکار سازی و ابراز کردن، سازگاری، یکپارچگی، ارتباط جنسی، حل کردن تعارضات و همانندی تعریف کرد (Stulhofer & Ferreira & Landripet, 2014). صمیمیت الگوی رفتاری بسیار مهمی است که بر اساس پذیرش، رضایت خاطر و عشق شکل می‌گیرد. صمیمیت زناشویی انگیزه اصلی برای تشکیل رابطه زناشویی است و دربرگیرنده میزانی از احساس نزدیکی و مراقبتی است که هر یک از زوج‌ها نسبت به هم احساس و ابراز می‌کنند (Khodadadi sangdeh, Rezaiee Ahvanuiee, Abdollahi, 2018). مطالعات و تجربیات بالینی نشان داده‌اند که روابط صمیمی یکی از نیازهای اساسی انسان است و ارضا نشدن آن موجب افزایش تعارضات و کاهش صمیمیت در روابط زناشویی و بروز مشکلات عاطفی و روانی می‌گردد. برخورداری از صمیمیت در بین زوجهای متأهل، از عوامل مهم ایجاد ازدواج پایدار است (Crawford & Rhoda, 2014) و عامل تعیین‌کننده‌ای برای داشتن ارتباطات زناشویی و خانوادگی بسیار محکم بوده و کیفیت زناشویی را بالا می‌برد (Rezaei Far, Doosti, Mirzaeian, 2018). لذا بررسی عوامل موثر بر این پدیده از اهمیت بسیاری برخوردار خواهد بود.

Khodayarifard, Zare Pour, Hejazi, 2018 در پژوهش خود به نقش مهارتهای حل مسئله اجتماعی در افزایش صمیمیت زناشویی اشاره داشته‌اند. مهارت حل مسئله اجتماعی به فرآیندی اشاره دارد که در آن افراد سعی می‌کنند تا روش‌های مقابله‌ای موثری جهت رویارویی با مسائل استرس‌زایی که در زندگی روزمره خود مواجه‌اند، کشف کرده و به کار بندند (Bayrami, Hashemi, Mirnasab, Kolyaei, 2018). در واقع حل مسئله اجتماعی نوعی تعامل موثر با تکالیف پویای محیطی است و فرد تنها در صورتی می‌تواند با محیط خود تنظیم شود که بتواند اطلاعات حاصل از محیط را در یک بازه‌ی زمانی مشخص به طور موفقیت‌آمیزی تحلیل نموده و یکپارچه سازد (Meiner, Greiff, Gidon, Ricarda, 2018) و نوعی سازه شناختی رفتاری است که شامل جهت‌گیری مسئله (ارزیابی‌ها، احساسات و باورهای عمومی فرد در مورد توانمندی‌اش جهت مواجهه با موقعیت استرس‌زا) و سبک‌های حل مسئله (کاربست مجموعه‌ای از فعالیت‌های شناختی رفتاری در طول فرآیند

حل مسئله با هدف یافتن راه حل موثر) است (Sylvia, Kwok, Jerf, Andrew, Herman, Cherry, 2015). پژوهش‌های مختلف نشان می‌دهد که غنی‌سازی محیط اجتماعی از لحاظ مهارت‌های حل مسئله اجتماعی می‌تواند سبب شکل‌گیری سازگاری اجتماعی شود (Shekholeslami, Solymani, 2018). در واقع افرادی که مهارت حل مسئله اجتماعی قوی دارند به طور فعالانه برای مشکلات راه حل پیدا کرده و با آن سازگار می‌شوند (Yang, Moon, 2019). همچنین موجب می‌شود تا مشکلات را شناسایی و راه حل‌هایی طبق فرآیند شناختی، هیجانی و رفتاری برای مواجهه با موقعیت‌های استرس‌زا که در زندگی روزمره با آن مواجه می‌شوند، پیدا کنند (DZurilla, 2011). زیرا حل مسئله اجتماعی فرآیندی شناختی رفتاری است که به واسطه آن افراد تلاش می‌کنند برای مسائل و مشکلات روزمره خود راه حل‌های موثر و انطباقی پیدا کنند (Jefe, Dezila, 2009).

Afshary, 2014 در پژوهش خود به نقش اخلاق رابطه‌ای در صمیمیت زناشویی زوجین اشاره کرده است. اخلاق رابطه‌ای یکی از متغیرهای تعیین‌کننده رابطه است که به تعادل منصفانه بین افراد اشاره می‌کند و به عنوان فرض زیربنایی خانواده درمانی بافت‌نگر در نظر گرفته می‌شود و دارای مولفه‌های همچون اعتماد، انصاف، وفاداری و استحقاق می‌باشد (Adkins, 2011) و بر اساس مفهوم درد و رنج انسان در یک چهارچوب زیستی، روانی و اجتماعی - فرهنگی بنا شده است (Khojaste Mehr, Ghanbari, Taghi Pour, 2014). متغیر اخلاق رابطه‌ای اخلاق به مواردی همچون اعتماد، انصاف و یا تعادل در بده‌بستان اشاره دارد که باعث حفظ رابطه می‌شود (Ducommun, 2011). اخلاق رابطه‌ای شامل دو مقیاس اخلاق رابطه‌ای عمودی و اخلاق رابطه‌ای افقی می‌باشد (Altamirano, 2003). اخلاق رابطه‌ای افقی به افرادی اشاره دارد که در موقعیت برابر انتظارات و تعهدهای برابری نسبت به یکدیگر دارند و مستحق تبادل احترام، توجه، عشق، صمیمیت، رشد و شکوفایی، مسئولیت مالی و وفاداری می‌باشد (Hargrave, Pfitzer, 2003). اخلاق رابطه‌ای عمودی به رابطه بین نسل‌ها مانند پدر و مادر و فرزندان اشاره دارد که حقوق و تکالیف آنها نامتقارن است (Hargrave, Pfitzer, 2003). در واقع اخلاق رابطه‌ای بعدی از روابط است که تلاش افراد را برای قابل اعتماد بودن و انصاف در روابط صمیمی نشان می‌دهد (Shevri, 2004). Haring, Glebova, 2012 اخلاق رابطه‌ای را اعتماد، وفاداری، مسئولیت‌پذیری و احساس محق بودن که انصاف را در روابط تحت تاثیر قرار می‌دهد، تعریف کرده‌اند. Metcalf, 2011 دو بعد برای اخلاق رابطه‌ای تعریف کرده است که یک بعد آن به روابط فرد در خانواده اصلی و با والدین و بعد دیگر آن به روابط جاری فرد و در رابطه با همسر مربوط می‌شود. اخلاق رابطه‌ای، چگونگی پاسخگویی فرد را در ارتباط با اقدامات افراد در رابطه می‌سنجد و زمانی که این پاسخگویی درست نباشد و تعادل

در دادن و گرفتن در روابط از بین برود مجموعه‌ای از مشکلات از قبیل افسردگی، بی‌اشتهایی، اختلال عملکرد جنسی، روابط راكد و بیماریهای روان تنی را به دنبال داشته باشد (GAMES, MILLER, 2008). (Robinson, Higgins, Hinton, 2008).

پژوهش‌های معدودی روابط بین این متغیرها را مورد بررسی قرار داده‌اند. Afshary, 2014 در پژوهش خود با عنوان مولفه‌های اخلاق رابطه‌ای به عنوان پیش‌بین صمیمیت و تعهد زناشویی در زنان کارمند دانشگاه شهید چمران اهواز به این نتیجه رسیدن که اخلاق رابطه‌ای و مولفه‌های آن قدرت پیش‌بینی صمیمیت زناشویی را دارند. Khojaste Mehr, Ghanbari, Taghi Pour, 2014 در پژوهش خود با عنوان بررسی اثر مستقیم و غیر مستقیم اخلاق رابطه‌ای بر افسردگی و اختلال عملکرد جنسی با میانجی‌گری رضایت زناشویی و سطح ارتباطات به این نتیجه رسیدند که بین اخلاق رابطه‌ای با رضایت زناشویی رابطه‌ی معنی‌داری وجود دارد. (Kirsch, 2009) در پژوهش خود با عنوان اخلاق به عنوان مدلی برای تصمیم‌گیری و حل مسئله به نقش اخلاق در مهارت حل مسئله اشاره داشته‌اند. Azadi fard, amani, 2016 در پژوهش خود با عنوان رابطه‌ی باورهای ارتباطی و سبک‌های حل تعارض با رضایت زناشویی به این نتیجه رسیدند که بین باورهای ارتباطی و رضایت زناشویی رابطه مثبت وجود دارد. Mohtashamy, kabodvand, 2014 پژوهش خود با عنوان بررسی رابطه باورهای ارتباطی زوجین و رضایت جنسی در بین زنان دانشجوی به این نتیجه رسیدند که باورهای ارتباطی زوجین بر رضایت جنسی آنها تاثیر دارد. Jabery, Eetemadi, Ahmadi, 2016 پژوهش خود با عنوان بررسی رابطه بین مهارت‌های ارتباطی با صمیمیت زناشویی به این نتیجه رسیدند که بین مهارت‌های ارتباطی و صمیمیت زناشویی رابطه معنی‌داری وجود دارد. Khodadadi sangdeh, 2018 در پژوهش خود با عنوان پیش‌بینی صمیمیت زناشویی بر اساس باورهای مذهبی و مهارت حل مسئله به نقش مهارت حل مسئله در صمیمیت زناشویی اشاره کرده‌اند. Lavner, Karney, Thomas, 2017 در پژوهش خود با عنوان رابطه بین مسائل ارتباطی با رضایت زناشویی به رابطه بین مهارت‌های ارتباطی و رضایت زناشویی اشاره کرده‌اند. Sadeghifard, Samavi, 2016 در پژوهش خود با عنوان اثر مهارت حل مسئله بر صمیمیت زناشویی به رابطه بین مهارت حل مسئله و صمیمیت زناشویی اشاره کرده‌اند. (Fisher, 2009) در پژوهش خود با عنوان رابطه بین حل مسئله اجتماعی و کیفیت زندگی با سازگاری زناشویی به رابطه بین مهارت حل مسئله اجتماعی و سازگاری زناشویی اشاره کرده‌اند.

امروزه صمیمیت زناشویی عامل تعیین‌کننده‌ای برای داشتن ارتباطات زناشویی و خانوادگی است و این اعتقاد وجود دارد که صمیمیت یک نیاز پایه و اساسی به برقراری ارتباط دارند و برای زوج‌هایی که با رابطه عاطفی بلندمدت کنار هم زندگی می‌کنند، ملاک مهمی است (Rezaei Far, 2008).

(Doosti, Mirzaeian, 2018). بنابراین توجه به عوامل موثر بر این متغیر از اهمیت خاصی برخوردار است. از طرف دیگر بررسی پژوهشهای موجود در این حوزه نشان می دهد که صمیمیت زناشویی و مدل مفهومی مرتبط با آن مورد غفلت قرار گرفته است. از آنجا که مدل خاصی در این حوزه کار نشده است، این پژوهش با هدف بررسی رابطه بین اخلاق رابطه ای با صمیمیت زناشویی با نقش میانجی مهارت حل مسئله اجتماعی در زنان متأهل طراحی شد و فرضیه های زیر مورد بررسی و آزمون قرار گرفت.

- اخلاق رابطه ای بر صمیمیت زناشویی معلمان متأهل اثر مستقیم دارد.
- مهارت حل مسئله اجتماعی بر صمیمیت زناشویی معلمان متأهل اثر مستقیم دارد.
- اخلاق رابطه ای بر صمیمیت زناشویی زنان متأهل با نقش میانجی مهارت حل مسئله اجتماعی اثر غیر مستقیم دارد.

روش، جامعه و نمونه آماری پژوهش

روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بوده و به روش معادلات ساختاری (SEM) خواهد بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمام زنان شاغل در آموزش و پرورش شهرستان جوانرود به تعداد ۴۵۰ نفر بود. با توجه به جدول مورگان نمونه مطلوب برای این پژوهش برابر با ۲۱۰ نفر بود که جهت افزایش دقت پژوهش و تعمیم نتایج و همچنین در نظر گرفتن امکان ریزش و عدم دسترسی به تعدادی از پرسشنامه ها، با استفاده از روش نمونه گیری خوشه ای چندمرحله ای تعداد ۲۸۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب و تعداد ۲۵۰ پرسشنامه سالم گردآوری و تحلیل شد. برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه استفاده شد و برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار spss نسخه ۲۲ و روشهای آمار توصیفی (فراوانی، میانگین، انحراف استاندارد) و روشهای آمار استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون، کولموگروف اسمیرنوف، کایمو و بارتلت) و نرم افزار لیزرل برای بررسی برازش مدل استفاده شد.

ابزارها

پرسشنامه صمیمیت زناشویی

این پرسشنامه توسط باگاروزی (۲۰۰۱) جهت سنجش صمیمیت زناشویی در ۴۱ سوال و ۸ بعد عاطفی، روانشناختی، عقلانی، جنسی، فیزیکی، معنوی، زیباشناختی، تفریحی - اجتماعی طراحی شده است. نمره گذاری پرسشنامه بر اساس مقیاس هفت درجه ای لیکرت بوده و روایی محتوایی آن مورد تایید اساتید صاحب نظر قرار گرفته و پایایی آن توسط اعتمادی (۲۰۰۵) ۰/۸۹ گزارش شده است. پایایی این پرسشنامه در این پژوهش با محاسبه آلفای کرونباخ ۰/۷۸ به دست آمد.

پرسشنامه مهارت حل مسئله اجتماعی

فرم کوتاه پرسشنامه تجدیدنظر شده حل مسئله اجتماعی (SPSI-R)؛ دزوریلا و همکاران، ۲۰۰۲، یک ابزار خود گزارشی از نوع لیکرت و دارای ۲۵ سوال بوده و هدف آن اندازه گیری مهارت شما در حل مسئله اجتماعی می باشد و در پنج بعد جهت گیری مثبت به مسئله، جهت گیری منفی به مسئله، حل مسئله منطقی، سبک تکانشی/ بی احتیاط و سبک اجتنابی می باشد. نمره گذاری پرسشنامه در مقیاس پنج درجه ای لیکرت از کاملا مخالفم (۱) تا کاملا موافقم (۵) می باشد. روایی محتوایی پرسشنامه مورد تایید قرار گرفته و پایایی آن توسط مخبری، درتاج و دره کردی (۲۰۱۰) ۰/۷۸ گزارش شده است. پایایی پرسشنامه در این پژوهش با محاسبه آلفای کرونباخ ۰/۸۱ به دست آمد.

پرسشنامه اخلاق رابطه ای

این پرسشنامه توسط هراگراو و همکاران (۱۹۹۱) در ۱۲ سؤال و دو بعد افقی و عمودی طراحی شده است. نمره گذاری پرسشنامه بر اساس مقیاس پنج درجه ای لیکرت تنظیم شده است. روایی محتوایی پرسشنامه مورد تایید قرار گرفته و پایایی آن توسط خجسته مهر، قنبری، تقی پور (۲۰۱۴) ۰/۸۹ گزارش شده است. پایایی پرسشنامه در این پژوهش با محاسبه آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به دست آمد.

یافته ها

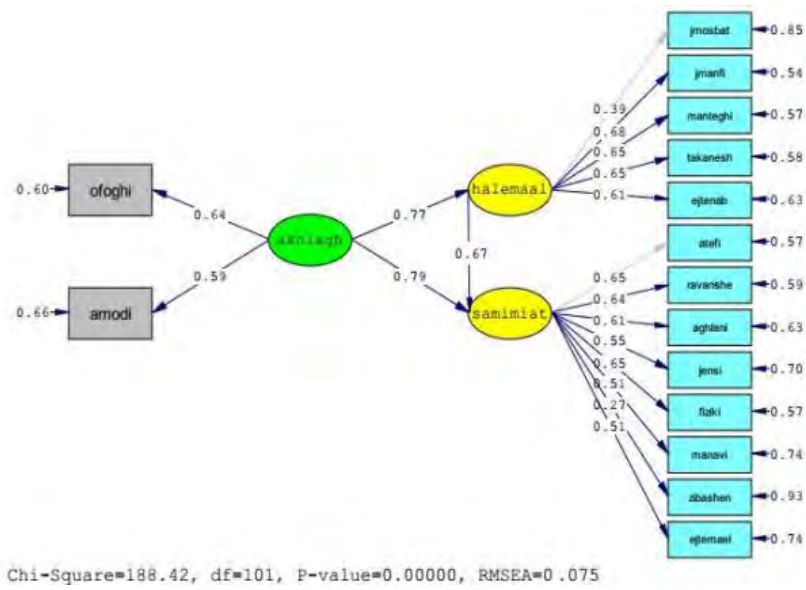
در این پژوهش ۲۵۰ نفر از معلمان زن شاغل در آموزش و پرورش شهرستان جواهرود مشارکت داشتند. میانگین سابقه کار مشارکت کنندگان در پژوهش ۱۰ سال و میانگین سنی آنها ۳۳ سال بود. میانگین و انحراف استاندارد اخلاق رابطه ای برابر با ۴۳/۱۲ و ۵/۲۱، میانگین مهارت حل مسئله اجتماعی ۸۵/۵۲ و ۹/۶۱ و میانگین صمیمت زناشویی ۱۴۹/۲۵ و ۱۵/۳۶ بود. آزمون ضریب همبستگی پیرسون برای همبستگی بین متغیرها نشان داد که بین اخلاق رابطه ای با صمیمت زناشویی ($r=0/50$ ، $p \leq 0/01$)، بین مهارت حل مسئله اجتماعی با صمیمت زناشویی ($r=0/44$ ، $p \leq 0/01$) و بین اخلاق رابطه ای با مهارت حل مسئله اجتماعی ($r=0/47$ ، $p \leq 0/01$) رابطه‌ی مثبت و معنی داری وجود دارد. نرمال بودن داده ها با ارزیابی چولگی و کشیدگی مورد بررسی قرار گرفت. چولگی و کشیدگی متغیرها بین بازه‌ی (+۲ و -۲) بود که حاکی از نرمال بودن داده ها بود.

جدول ۱. مقدار آماره آزمون KMO و بارتلت

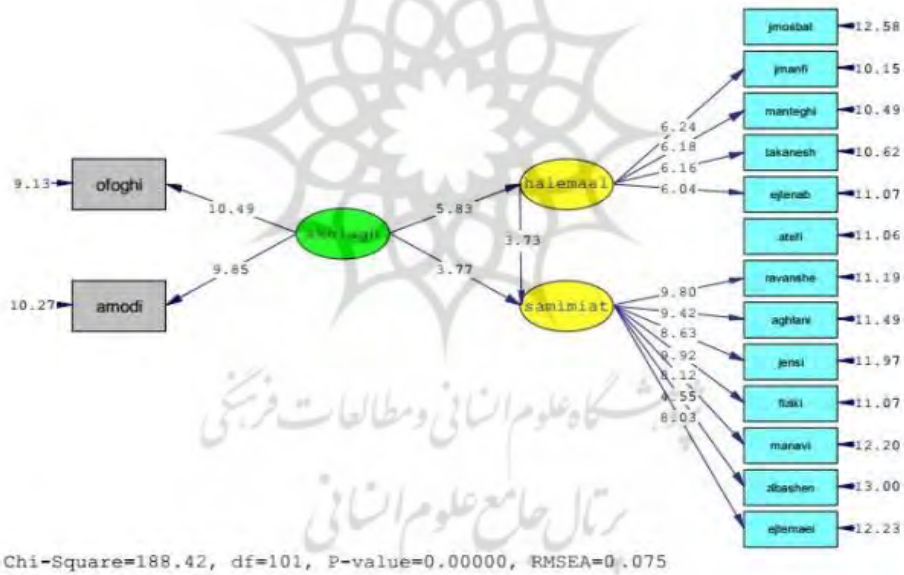
پرسشنامه اخلاق رابطه ای	آزمون KMO	۰/۸۶
آزمون بارتلت	χ^2	۱۳۶/۱۶
	درجه آزادی	۲۰
	Sig	۰/۰۰۰
پرسشنامه مهارت حل مسئله اجتماعی	آزمون KMO	۰/۸۹
آزمون بارتلت	χ^2	۱۸۲/۱۶
	درجه آزادی	۲۳
	Sig	۰/۰۰۰
پرسشنامه صمیمیت زناشویی	آزمون KMO	۰/۸۱
آزمون بارتلت	χ^2	۵۸۹/۶۳۶
	درجه آزادی	۳۱
	Sig	۰/۰۰۰

همانگونه که در جدول ۲ مشاهده می شود برای بررسی اعتبار و کیفیت داده‌ها از شاخص KMO استفاده شده است که مقدار این شاخص برای داده‌های این پژوهش به ترتیب برای پرسشنامه‌ی اخلاق رابطه ای برابر با ۰/۸۶، پرسشنامه‌ی مهارت حل مسئله اجتماعی برابر با ۰/۸۹، پرسشنامه‌ی صمیمیت زناشویی برابر با ۰/۸۱۲ به دست آمده است. این شاخص در دامنه‌ی صفر تا یک قرار دارد، و هر چه مقدار این شاخص به یک نزدیک تر باشد داده‌های مورد نظر اندازه نمونه برای تحلیل عاملی مناسب تر هستند. از آزمون بارتلت نیز برای بررسی چگونگی ماتریس همبستگی استفاده شد. آزمون بارتلت برای هر چهار پرسشنامه همانگونه که در جدول ۳ مشاهده می شود کوچکتر از مقدار ۰/۰۵ بوده و فرض یکه (واحد) بودن ماتریس همبستگی رد می‌شود.

برای بررسی فرضیه‌های تحقیق نمودارهای خروجی نرم افزار لیزرل در حالت ضرایب استاندارد و ضرایب معنی داری t ارائه شده و سپس به تایید و رد فرضیه‌های پژوهش خواهیم پرداخت.

شکل ۱. ضرایب تخمین استاندارد مدل ساختاری پژوهش

شکل شماره ۲: اعداد معنی داری مدل ساختاری پژوهش

جدول ۲. جدول ضرایب استاندارد و سطح معنی داری برای مسیرهای مدل

T	اثر غیر مستقیم	اثر مستقیم	مسیر	
			به متغیر	از متغیر
۳/۷۷	۰/۵۱	۰/۷۹	صمیمت زناشویی	اخلاق رابطه ای
۳/۷۳	-	۰/۶۷	صمیمت زناشویی	مهارت حل مسئله اجتماعی
۵/۸۳	-	۰/۷۷	مهارت حل مسئله اجتماعی	اخلاق رابطه ای

بر اساس جدول ۲ می توان گفت که اثر مستقیم اخلاق رابطه ای بر صمیمت زناشویی با بتای (۰/۷۹) و ($t=۳/۷۷$)، اثر مستقیم مهارت حل مسئله اجتماعی بر صمیمت زناشویی با بتای (۰/۶۷) و ($t=۳/۷۳$) و اثر مستقیم اخلاق رابطه ای بر مهارت حل مسئله اجتماعی با بتای (۰/۷۷) و ($t=۵/۸۳$) معنی دار است. برای بررسی تاثیر غیر مستقیم اخلاق رابطه ای بر صمیمت زناشویی با نقش میانجی مهارت حل مسئله اجتماعی باید ضریب اثر غیر مستقیم (حاصل ضرب اثر مستقیم اخلاق رابطه ای بر مهارت حل مسئله اجتماعی در اثر مستقیم مهارت حل مسئله اجتماعی بر صمیمت زناشویی) را محاسبه کرد. ضریب اثر غیر مستقیم اخلاق رابطه ای بر صمیمت زناشویی ۰/۵۱ می باشد که نشان می دهد نقش واسطه ای مهارت حل مسئله اجتماعی در رابطه ی بین اخلاق رابطه ای و صمیمت زناشویی معنی دار است.

جدول ۳. برازش مدل پژوهش بر اساس شاخص های برازندگی

شاخص های برازش	Model fit	مقدار	مقادیر ایده آل	وضعیت
خی دو	X2	۱۸۸/۴۲	> ۰/۵۰	مطلوب
درجه آزادی	df	۱۰۱	-	-
خی دو/درجه آزادی	X2/df	۱/۸۶	< ۳	مطلوب
ریشه میانگین توان دوم خطای تقریب	RMSEA	۰/۰۷	< ۰/۰۸	مطلوب
نیکویی برازش	GFI	۰/۹۴	> ۰/۹۰	مطلوب
نیکویی برازش تعدیل شده	AGFI	۰/۹۲	> ۰/۹۰	مطلوب
برازش مقایسه ای	CFI	۰/۹۶	> ۰/۹۰	مطلوب
برازش افزایشی	IFI	۰/۹۱	> ۰/۹۰	مطلوب

بررسی برازش مدل ساختاری پژوهش نشان داد که شاخص ریشه میانگین مجذورات خطای تقریب (RMSEA) برابر با (۰/۰۷)، شاخص برازندگی تطبیقی (CFI) برابر با ۰/۹۶، شاخص نیکویی برازش (GFI) برابر با ۰/۹۴، شاخص نیکویی برازش تعدیل یافته (AGFI) برابر با ۰/۹۲، شاخص

شاخص برازندگی هنجار شده (NFI) برابر با ۰/۹۳ و شاخص خی دو بر روی درجه آزادی (X2/df) برابر با ۱/۸۶، دلالت بر برازش مناسب و مطلوب مدل دارد.

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش با هدف بررسی رابطه بین بررسی رابطه بین اخلاق رابطه ای با صمیمیت زناشویی با نقش میانجی مهارت حل مسئله اجتماعی در زنان متأهل شاغل شهر جوانرود انجام شد. نتایج بررسی و تحلیل داده ها برای بررسی فرضیه اول نشان داد که اخلاق رابطه ای به طور مثبت و مستقیم بر صمیمیت زناشویی تاثیر دارد. این نتیجه با نتایج پژوهشهای (afshary, 2014) و (Khojaste Mehr, Ghanbari, Taghi Pour, 2014) مبنی بر رابطه ی بین اخلاق رابطه ای و صمیمیت زناشویی همسو می باشد.

اخلاق رابطه ای به ارزش های اخلاقی اشاره ندارد، بلکه مواردی مانند اعتماد، انصاف و یا تعادل در بده بستان اشاره دارد که باعث حفظ روان می شود که در دو بعد عمودی و افقی مفهوم سازی شده است و چگونگی پاسخدهی فرد در ارتباط با اقدامات همه افراد در رابطه می سنجد. این مفهوم از عوامل موثر بر صمیمیت زناشویی زوجین بوده و تضمین کننده صمیمیت آنها می باشد. در واقع زوجین دارای اخلاق رابطه ای، قادرند با تنظیم سطح روابط بین فردی خود، انتظارات و تعهدات متقابل از همدیگر را برآورده کرده و روابط صمیمانه ای با هم داشته باشند. داشتن رابطه در اخلاق در بین زوجین به عنوان عنصری مهم در افزایش میزان روابط عمل کرده و به عنوان عاملی مهم در گسترش ارتباطات بین آنها عمل می کند. از طرف دیگر صمیمیت زناشویی انگیزه اصلی برای تشکیل رابطه زناشویی بوده و دربرگیرنده میزانی از احساس نزدیکی و مراقبتی است که زوجین نسبت به هم تجربه می کنند. از آنجا که این مفهوم خود نوعی رابطه بوده و مبتنی بر مهارتهای ارتباطی زوجین است، اگر زوجین اخلاق رابطه ای سطح بالایی داشته باشند، می توانند صمیمیت زناشویی بیشتری تجربه کنند. لذا پیشنهاد می شود ارگانهای فعال در زمینه ازدواج، تلاش کنند تا زوجین قبل از ازدواج با مفهوم اخلاق رابطه ای و ابعاد آن آشنا شوند تا بتوانند از آن به عنوان عاملی مهم در زندگی زناشویی مورد استفاده قرار دهند.

نتایج تحلیل داده ها برای بررسی فرضیه دوم پژوهش نشان داد که مهارت حل مسئله اجتماعی به طور مثبت و مستقیم بر صمیمیت زناشویی تاثیر دارد. این نتیجه با نتایج پژوهشهای Khodadadi (fisher, 2009) و Ahmadi, nabipour Ashrafi, 2010، sangdeh, Rezaiee, Abdollahi, 2018 مبنی بر رابطه بین مهارتهای حل مسئله اجتماعی و صمیمیت زناشویی همسو می باشد.

مهارت واقع حل مسئله اجتماعی نوعی تعامل پویای فرد و محیط اطراف او می باشد که به فرد کمک می کند تا اطلاعات دریافتی از محیط را در یک زمان مشخص تحلیل نموده و بتواند با آن

سازگار شود. این مهارت به زوجین کمک می‌کند تا بتوانند اختلافها، چالشها و مشکلات پیش آمده و عوامل موثر بر آن را که می‌تواند زمینه ساز کاهش میزان صمیمیت زناشویی آنها باشد را تحلیل و در جهت سازگاری و حل آن اقدام نمایند. در واقع زوجین با مهارت حل مسئله اجتماعی، قدرت تحلیل مسائل و مشکلات حوزه زناشویی خود را به صورت یکپارچه تحلیل کرده و می‌توانند با آن سازگار شده و نسبت به حل آن اقدام نمایند. جدا از اینکه حل این مسائل می‌تواند زمینه ساز افزایش رضایت زناشویی آنها باشد، می‌تواند این باور را در آنها ایجاد کند که در صورت بروز مشکلات، همواره یک حامی و پشتیبان دارند که خود میزان صمیمیت زناشویی آنها را افزایش می‌دهد. از طرف دیگر از ویژگی‌های صمیمیت زناشویی آن است که افراد بدون کنترل و پنهان کردن بعضی از مسائل و مشکلات پیش آمده با هم به گفتگو می‌پردازند و تلاش می‌کنند تا نسبت به حل آن اقدام نمایند. لذا در اثر این امر از ارتباطی قوی و لذت بخش برخوردارند. لذا پیشنهاد می‌شود تا در زمان عقد و آموزشهای پیش از ازدواج و حتی در طول زندگی برای زنان شاغل کارگاههای آموزشی مهارت حل مسئله برگزار و زوجین به این مهارت مهم تجهیز گردند.

نتایج تحلیل داده‌ها برای بررسی فرضیه سوم نشان داد که اخلاق رابطه‌ای بر مهارت حل مسئله اجتماعی تاثیر مثبت و مستقیم دارد. این نتیجه با نتایج پژوهشهای (Kirsch, 2009) مبنی بر رابطه بین اخلاق رابطه‌ای و مهارت حل مسئله اجتماعی همسو می‌باشد.

اخلاق رابطه‌ای بیانگر منصفانه یا غیرمنصفانه بودن روابط صمیمی است و از عوامل تاثیرگذار بر حیطه ارتقا بخشی به کیفیت زندگی زناشویی زوجین است. این مفهوم، تلاش افراد برای قابل اعتماد بودن و انصاف در روابط را نشان می‌دهد. اعتماد به عنوان یکی از مهمترین پیامدهای اخلاق رابطه‌ای، عاملی مهم در حل مسائل و مشکلات زناشویی و خانوادگی است. لذا می‌توان گفت که اخلاق رابطه‌ای می‌تواند زمینه حل مسائل را برای زوجین فراهم کند. حل مسائل مختلف در بازه‌های زمانی بلندمدتی که زوجین با هم زندگی می‌کنند می‌تواند منجر به مهارت حل مسئله اجتماعی آنها شود. از طرف دیگر، افراد با مهارت مهارت حل مسئله اجتماعی قوی تمایل دارند به طور فعالانه برای مشکلات راه حل پیدا کرده و با آن سازگار شوند و می‌توانند مشکلات را شناسایی و راه حل‌هایی طبق فرآیند شناختی، هیجانی و رفتاری برای مواجهه با موقعیت‌های استرس‌زا که در زندگی روزمره با آن مواجه می‌شوند، پیدا کنند. و مهمترین فاکتور در این حوزه اعتمادی است که زوجین در حل مسائل نسبت به هم و نسبت به توانایی خود در حل مشکلات دارند و این مفهوم می‌تواند در اثر اخلاق رابطه‌ای در زوجین ایجاد شود.

نتایج تحلیل داده‌ها برای بررسی فرضیه چهارم نشان داد که اخلاق رابطه‌ای از طریق مهارت حل مسئله اجتماعی بر صمیمیت زناشویی تاثیر دارد که این نتیجه با توجه به روابط مستقیم بین اخلاق

حرفه ای با مهارت حل مسئله اجتماعی و همچنین روابط مستقیم بین مهارت حل مسئله اجتماعی با صمیمیت زناشویی قابل تبیین می باشد. همچنین لازم به ذکر است که این پژوهش در بین زنان شاغل معلم و متاهل انجام گرفته است، لذا در تعمیم آن باید به سایر زوجین شاغل، باید جانب احتیاط را رعایت کرد.

به طور کلی نتایج این پژوهش نشان داد که اخلاق رابطه ای بر صمیمیت زناشویی و مهارت حل مسئله اجتماعی تاثیر مستقیم و از طریق مهارت حل مسئله اجتماعی بر صمیمیت زناشویی به طور غیر مستقیم تاثیر دارد. همچنین مهارت حل مسئله اجتماعی بر صمیمیت زناشویی اثر مستقیم دارد.

References

- Adkins, K. S. (2010). A Contextual Family Therapy Theory Explanation for Intimate Partner Violence. The Ohio State University.
- Adl, H, Shafieabadi, A, Pirani, Z. (2016). The Effectiveness Of Group Quality Psychotherapy Based On Quality Of Life On Marital Intimacy In Infertile Women. Arak University Of Medical Sciences Journal. 19(10): 59-71
- Afshary, h. (2014). dimensions of Relational Ethics as Predictors of Marital Intimacy and Marital Commitment in Women Employees of Shahid Chamran University. Unpublished dissertation of Shahid Chamran University of Ahwaz, Faculty of Education and Psychology
- Alavi, Z, Amanollahi, A, Attari, Y, Koraei, A. (2018). THE Effectiveness Of Couple Therapy On Emotional And Sexual Intimacy Of Maladaptive Couples. Journal Of Family Counseling And Psychotherapy, 8(2). 20-41
- Altamirano, L. (2003). A brief contextual therapy model for treating complicated grief. A Dissertation for the Degree Doctor of Psychology, Alliant International University.
- Ana A. Carvalheira & Pedro Alexandre Costa (2015): The impact of relational factors on sexual satisfaction among heterosexual and homosexual men, Sexual and Relationship Therapy, 30(3), 18-29
- Azadi fard, s, amani, r. (2016). The Relationship between Communication Beliefs and Conflict Resolving Styles with Marital Satisfaction. Clinical Psychology and Personalit, 14(2). 39-47
- Bayrami, M, Hashemi, T, Mirmasab, M, Kolyaei, L. (2018). The Effectiveness Of Social Problem Solving Training On Social Competency Components Of Victims Of Bullying. Two Journal Of Social Cognition, 7(1): 22-35
- Crawford, M., & Rhoda, U. (2004). Women and gender: A feminist psychology. 4th edition. New York, NY, USA: McGraw-Hill.

- D'Zurilla, Thomas J., Nezu, Arthur M. & Maydeu-Olivares, Alberto. (2011). *Manual for the social problem-solving inventory-revised*. North Tonawanda, NY: Multi-Health Systems.
- Davies K, Macfarlane G, McBeth J, Morriss R, Dickens C. Insecure attachment style is associated with chronic widespread pain. *Pain* 2009;143(3):200-5.
- Mokhbery, a, dortaj, f, dareekordi, a. (2010). investigating the psychometric and normative indicators of the problem-solving ability questionnaire social. *quarterly Journal of Educational Measuremen*. 4(1). 1-18
- Ducommun-Nagy, C. (2002). Contextual therapy. In R.F. Massey & S. D. Massey (Eds.), *Comprehensive handbook of psychotherapy* (Vol. 3, pp. 463-488). New York: John Wiley & Sons.
- Fisher. (2009). Bonita Ellen, "Relationship Between Social Problem-Solving Skills, Quality of Life, and Family Adjustment in Caregivers of Children with Developmental Disability. PCOM Psychology Dissertations. Paper 47.
- Gangamma, R., Bartle-Haring., & Glebova, T. (2012). A study of contextual therapy theory's relational ethics in couples in therapy. *Family Relations*, 61, 825 - 835.
- etemadi M. (2005). Investigation the mental health status of women in Qazvin province. *Qazvin university of medical sciences*. 15(1): 59-62.
- Grames, H. A., Miller, R. B., Robinson, W. D., Higgins, D. J., & Hinton, W. J. (2008). A test of contextual theory: The relationship among relational ethics, marital satisfaction, health problems, and depression. *Contemporary Family Therapy*, 30(4), 183-198.
- Hargrave, T. D., Jennings, G., & Anderson, W. (1991). The development of a Relational Ethics Scale *. *Journal of Marital and Family Therapy*, 17(2), 145- 158.
- Hargrave, T., & Pfitzer, F (2003). *The new contextual therapy: Guiding the power of give and take*. New York: Routledge.
- Jabery, S, Eetemadi, O, Ahmadi, S.A. (2016). The Relationship Between Communication Skills And Marital Intimacy. *Journal Of Cognitive And Behavioral Sciences Research*, 9(3): 143-152
- Jaffee, William B., & D'Zurilla, Thomas J. (2009). Personality, problem solving, and adolescent substance use. *Behavior Therapy*, 40(1), 93-101.
- Khodadadi sangdeh J, Rezaiee Ahvanuiee M, Abdollahi A. (2018). The Prediction of Marital Intimacy According to Religious Attitude and Family Problem Solving in Women. *Health Spiritual Med Ethics*.;5(2):38-44
- Khodadadi, J, Hahizade, T, Amosti, T, Rezaei, M. (2016). Predicting Marital Distress Based On General Health And Marital Intimacy In Nurses. *Journal Of Preventive Care In Nursing And Midwifery*, 6(2), 43-53

- Khodayarifard, M, Zare Pour, M, Hejazi, Elahe. (2011). The Effectiveness Of Problem Solving Skills Training On Marital Intimacy. *Journal Of Psychology And Educational Sciences, University Of Tehran*, 41(3): 49-60
- Khojaste Mehr, R, Ghanbari, Z, Taghi Pour, M. (2014). The Direct And Indirect Effects Of Relational Ethics On Depression And Sexual Dysfunction Mediated By Marital Satisfaction And Communication Level. *Applied Psychological Research*, 5(4): 150-170
- Kirsch, n. (2009). Ethical Decision Making Application of a Problem-Solving Model. *Topics in Geriatric Rehabilitation*, 25(4): 282-291
- Lavner, a, Karney, b, Thomas, b. (2017). Does Couples' Communication Predict Marital Satisfaction, or Does Marital Satisfaction Predict Communication. *HHS public access*. 78(3). 680-694.
- Meiner, A, Greiff, S, Gidon T. F, Ricarda, S. (2016). Predicting Complex Problem Solving and school grades with working memory and ability self-concept, *Learning and Individual Differences* 49 (2016) 323– 331
- Metcalf, L. (2011). *Marriage and family therapy: a practice-oriented approach*. New York: Springer Publishing Company, LLC
- Mohammadi M, Salimi A, Zahra Kar K, Davarniya R, Shakarami M. (2016). Investigating the performance of relationship enhancement program (REP) on reducing burnout in couples. *IJPN*. 4 (3):8-16
- Mohtashami, T, Kabodvand, E. (2014). The Effectiveness Of Couple Therapy On Emotional And Sexual Intimacy Of Maladaptive Couples. *Journal Of Family Counseling And Psychotherapy*
- Papageorgio C, Wells A. (2004). *Depressive rumination: nature, theory and treatment* chic ester. 5th ed. UK: Wiley. 2004; 187-215
- Rezaei Far, N, Doosti, Y, Mirzaeian, B. (2017). The Effectiveness Of Psychotherapy Based On Reciprocal Behavior Analysis On Marital Intimacy And Sexual Satisfaction In Women With Nonclinical Depression. *Journal Of Psychiatric Nursing*, 16(1): 27-38
- Sadeghifard, M, Samavi, A, Mohebbi, Sh. (2016). The Relationship Between Problem-Solving Skills And Conflict Resolution Styles With Marital Intimacy And Compatibility Among Couples. *Academic journal of psychological studies*. 5(1): 20-32.
- Sheikholeslami, A, Solymani, E, Moharamzade, H. (2018). The Effectiveness Of Social Problem Solving Training On Adaptation And Self-Efficacy Of Bullying Students. *Journal Of Educational Psychology*, 13(4): 49-73
- Štulhofer, a, ferririera, l, Landripet, i. (2013). Emotional intimacy, sexual desire, and sexual satisfaction among partnered heterosexual men. *Sexual and relationship therapy*. 29(2). 229-244

- Sylvia Y.C.L. Kwok, Jerf W.K. Yeung, Andrew Y.T. Low, Herman H.M. Lo, Cherry H.L. Tam. (2015). The roles of emotional competence and social problem-solving in the relationship between physical abuse and adolescent suicidal ideation in China, *Child Abuse & Neglect* 44, 117-129.
- Yang, Nam Young. & Moon, Sun Young. (2013). The impact of health status, health promoting behaviors, and social problem ability on college adjustment among nursing students. *The Journal of Korean Academic Society of Nursing Education*, 19(1), 33-39

